

• مروری بر مباحث جلسه گذشته

- قیاس با قدرت محدود خویش عامل مخالفت اصلی با موضوع معاد
- اشاره به انواع محال در رابطه به معاد (محال ذاتی ، وقوعی ، عادی)
- قاعده تشبیه برای تقریب به ذهن برای روشن کردن اموری غیر عادی (محال عادی)

• ادامه بحث در رابطه میان خواب و مرگ در اثبات معاد

- خواب و بیداری نمونه ای از مرگ زندگی با توجه به روایت هفته گذشته (سفارش لقمان به پسر خویش به نقل از امام باقر علیه السلام)

• مشترکات و تفاوت ها خواب و مرگ

- جدایی نفس از بدن شباهت میان خواب و مرگ
- در خواب روح به بدن باز میگردد ولی در موت روح از بدن به کلی مفارقت کرده و تا قیامت باز نمیگردد.
- علاقه نفس در مرگ به بدن قطع ولی در خواب تعلق و علاقه به بدن باقی است

• چهار موضوع اصلی در تبیین رابطه و شباهت میان خواب و مرگ

- معنای نفس چیست ؟

- معنای همراهی نفس و بدن چیست ؟

- معنی جدایی نفس از بدن در هنگام مرگ چیست ؟

- قبل از قیامت نفس جدا شده از بدن در کجا سیر میکند ؟

• بررسی دو دیدگاه کلی درباره موجودیت انسان و نفس در تاریخ بشریت

- نظریه گروه اول : انسان موجودی مانند باقی موجودات عالم ، ماده و منشاء مادی دارند (نظر ماتریالیستی)

- نظریه گروه دوم : تقسیم وجود انسان به دو بخش مادی و ماوراء ماده (مجردات)

• شباهت و تفاوت انسان با دیگر موجودات با توجه به نظر عرفا (جامی) جامی، عبدالرحمن، هفت اورنگ، ج ۱، ص ۱۲۹.

- حد انسان به مذهب عامه - حیوانیست مستوی القامه - پهن ناخن برهنه تن از مو - به دوپاره سپر به خانه و کو - هر که را بنگرند کاین سانسست - می‌بردش گمان که انسانست - چیست انسان، برزخی جامع - صورت خلق و حق در او واقع - نسخه مجمل است مضمونش - ذات حق و صفات بیچونش - متصل با حقایق جبروت - مشتمل بر رقایق ملکوت - باطنش در محیط وحدت غرق - ظاهرش خشک لب به ساحل فرق - یک صفت نیست از صفات خدا - که نه در ذات او بود پیدا

• بررسی مبانی قرآنی در تعریف نفس و اشاره به دو بعد مادی و غیرمادی انسان

• انسان شناسی قرآن با توجه به آیات و روایات

• انسان موجودی مادی و غیر مادی با توجه به آیات قرآن کریم

○ فَإِذَا سَوَّيْتَهُ وَنَفَخْتَ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ (سوره مبارکه حجر آیه ۲۹)

▪ پس هنگامی که او را باندام بر آوردم و در او از روان خویش دمیدم، برای او به فروتنی در افتید!

○ وَ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا (سوره الاسراء آیه ۸۵)

○ وَ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سَلَالَةٍ مِّن طِينٍ (*) ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ (*) ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا

الْمُضْغَةَ عِظْمًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ (سور المومنون آیه ۱۲ تا ۱۴)

• حدیث عن النبی صلی الله علیه و آله سلم «ما من مخلوق إلا و صورته تحت العرش» و «قلب المؤمن عرش الله الأعظم»

○ از این دو حدیث شریف نبوی استفاده می شود که نفس را رتبه فوق مجرد است

• قال امیرالمومنین علیه السلام: كُلُّ وَعَاءٍ يَضِيقُ بِمَا جَعَلَ فِيهِ إِلَّا وَعَاءَ الْعِلْمِ فَإِنَّهُ يَتَّسِعُ (۵۴۴/۴). (تصنيف غرر الحكم و درر الكلم، ص: ۴۲)

○ خلاصه گفتارش این است که هر یک از قوای جسمانی بر اثر تکرار افعالش خسته و ناتوان می شود ، و چه بسا که تباہ و نابود می گردد و لکن

قوه عاقله به عکس آنها از تکرار افعالش نیرو و گنجایش و انبساط و دریافتش بیشتر و فزون تر می گردد

○ پس این قوه از قوای جسمانی نیست ، و چون جسمانی نیست مجرد است، و این همان قوه ایست که او را نفس ناطقه گوئیم.

• شیخ بهائی، در اواخر جلد دوم کَشْكُول (چاپ نجم الدوله ص ۲۳۱) چنین رقم می‌زند: « قال بعض المحققين، النفوس جواهر روحانية، ليست بجسم

و لا جسمانية لا داخله في البدن و لا خارجه عنه لها تعلق بالاجساد يشبهه علاقة العاشق بالمعشوق و هذا القول ذهب اليه الغزالي ابو حامد

في بعض كتبه »:

• عن امير المؤمنين عليه السلام انه قال: الروح في الجسد كالمعنى في اللفظ

لینک فایل صوتی سخنرانی : http://www.almenhaj.com/media/maad/moz_maad_1394.11.01_009.mp3

لینک متن موضوعات و خلاصه سخنرانی : http://www.almenhaj.com/media/maad/moz_maad_1394.11.01_009.pdf

<https://telegram.me/almenhaj>

Islam.shiea@gmail.com , info@almenhaj.com

<http://www.almenhaj.com>